

SVĚTELNÉ ZABEZPEČENÍ BOJE V NOCI

Vybavení vojsk infrapřístroji a různými osvětlovacími prostředky vytváří daleko příznivější podmínky pro vedení boje v noci, než tomu bylo v minulosti. Přesto však noc i nadále ztěžuje organizaci i vedení boje a vyžaduje vyšší fyzické i morálně bojové požadavky na vojska. Úspěch v nočním boji, jak dokazují zkušenosti z války, závisí především na jeho pečlivé organizaci, vycvičenosti vojsk a na dokonalém zabezpečení. Kromě jednotlivých druhů bojového, speciálního technického a týlového zabezpečení se při boji v noci organizuje a uskutečňuje **světelné zabezpečení**, které spočívá v přípravě a realizaci opatření k dovednému a sladnému použití infrapřístrojů, světelných signálních, osvětlovacích, zadýmovacích a technických prostředků. Jeho cílem je usnadnit vlastním vojskům splnění bojových úkolů v noci a jiných podmínkách snížené viditelnosti a současně ztížit činnost nepříteli. [Jde o jeden z nových pojmů uvedených v Bojovém řádu pozemního vojska ČSLA Všeob-R-1. V dřívějších rádech byl používán pojem osvětlování terénu, osvětlování objektů apod.]

K světelnému zabezpečení je možné použít:

- infrapřístroje (NSP-2, PPN-2, TVN-2, TVNO-2, TKN-3B a další),

- osvětlovací prostředky blízkého a dalekého dosahu (osvětlovací náboje, rakety Flg 5000M atd., dělostřelecké střely různé ráže, letecké pumy, vystřelovací světelné zdroje VS4 a další),

- světelné signální prostředky (signální náboje různých barev, signální letecké pumy, různé signální svítilny apod.),

- zápalné nádrže (zápalné pumy) k zakládání požárů (mohou být zakládány i palbou dělostřelectva), které osvětlují do určité vzdálenosti okolní terén a usnadňují orientaci vojsk.

Světelné zabezpečení není v Bojovém řádu pozemního vojska ČSLA uváděno jako součást všestranného zabezpečení boje. Nejde totiž o zabezpečení, které musí být uskutečňováno nepřetržitě v průběhu celého dne (tj. 24 hodin), ale jen v jeho noční části. Způsob realizace opatření světelného zabezpečení, množství a druh použitých

prostředků i samotná intenzita jeho provádění nezávisí jen na charakteru a délce samotné noci, ale i na technickém vybavení vlastních vojsk a vojsk nepřítele, na zámyslu a způsobu plnění bojového úkolu, členitosti a pokrytosti terénu a na dalších faktorech. Proto i samotná realizace opatření světelného zabezpečení se může vyznačovat značnými rozdíly.

Hlavní zásady světelného zabezpečení jsou uvedeny v Bojovém řádu pozemního vojska ČSLA, ve kterém je zdůrazněno řízení, prostorové a časové sladění použití prostředků světelného zabezpečení. Jedině organizovaným použitím různých osvětlovacích a dalších prostředků docílíme toho, že jeden druh nebude snižovat nebo i vylučovat použití druhého.

Úkoly a způsob světelného zabezpečení stanoví velitel divize (pluku) ve svém rozhodnutí. Obvyklými úkoly světelného zabezpečení jsou:

- maximální využití možností infrapřístrojů a dovedné použití osvětlovacích prostředků k včasnému zjištění nepřátelských cílů a jejich palebnému ničení,
- oslepečování nepřítele a boj s jeho prostředky světelného zabezpečení,
- orientace vojsk,
- světelná signalizace k velení útvarů (jednotkám) a k udržení součinnosti mezi nimi, k vzájemnému rozpoznávání, vyznamování, ukazování cílů a k průzkumu,
- osvětlování objektů a terénu k plnění průzkumných, ženijních a jiných úkolů,
- klamání nepřítele.

Infrapřístroje a osvětlovací prostředky používáme tak, aby neumožňovaly zjištění (neosvětlovaly) sestavu vlastních vojsk. Nepřátelské objekty (cíle) a terén jsou osvětlovány zpravidla periodicky na nezbytně nutnou dobu. Určené objekty je možné osvětlovat přímo (osvětlovací prostředky se zažehují přímo nad cílem) nebo rozptýleným světlem (zažehnáním osvětlovacích prostředků za cílem, aby byl dobře viditelný na osvětleném pozadí).

K osvětlování je možné u divize použít 2 až 3 vyčleněné dělostřelecké baterie a u pluku většinou jednu baterii (v horách i více). Počet, druh a způsob použití osvětlovacích prostředků u jednotek stanoví velitel pluku.

Oslepečování nepřítele uskutečňujeme s cílem zbavit ho možnosti pozorování a co nejvíce mu omezit (ztížit) použití infrapřístrojů, vedení mířené palby a orientaci v terénu. Je vykonáváno osvětlovacími, zá-

palnými a dýmovými prostředky. Současně s oslepečováním provádíme palebné ničení a umlčování nepřátelských prostředků světelného zabezpečení nepřítele.

K orientaci vojsk v terénu jsou vytýčovány světelné orientační body, případně i směrové čáry, nebo jsou osvětlovány dobře viditelné, terénní předměty v sestavě nepřítele, a to takové, podle nichž se mohou orientovat všechny druhy vojsk. Světelné orientační body periodicky vytýčujeme za útoku. K tomu je možné používat dělostřelecké osvětlovací střely a letecké osvětlovací pumy. V mírně členitém terénu může dělostřelecko vytýčit bližší orientační body ve vzdálenosti 3 až 4 km před vlastními vojsky (v horách 1 až 2 km) a leteckými pumami ve vzdálenosti 3 až 6 kilometrů. Doba mezi světelným vytýčováním orientačních bodů závisí na konkrétních podmínkách (podle nichž stanoví velitel divize). Světelné orientační body pro jednotlivé pluky se musí lišit barvou nebo druhem použitých prostředků.

K orientaci vojsk v průběhu boje můžeme používat světelné signály a rovněž k tomuto účelu mohou být zakládány požáry. Při nočních přesunech jednotek a útvarů v sestavě vlastních vojsk využíváme pro jejich orientaci různé světelné ukazatele, kterými označujeme pochodovalé osy, čáry (místa) rozvinování, hranice zamořených prostorů, čáru přechodu ke ztížení apod. Světelné ukazatele musí být však umístěny tak, aby nebyly pozorovatelné ze strany nepřítele. K usnadnění orientace označujeme i bojovou techniku rozpoznávacími značkami.

Pro **vyznačení rozhraní** mezi útvarů (svazky) také pro vyznačení **směru útoku** se mohou vytýčovat směrové čáry, a to světelnými body s mezerami nejméně 500 metrů. Tento úkol obvykle plní dělostřelecká jednotka salvou.

Světelnými signály (světelnou signalizací) je vhodné předávat informace o zahájení nebo přerušení pohybu vojsk, změně směru činnosti a o splnění stanoveného úkolu, výzvy k přenosu nebo k zastavení palby apod. Cíle je možné ukazovat jejich osvětlováním různými zdroji světla, zamířením infravěštlometů, střelbou svíticím střelivem apod. Vzhledem k tomu, že všechny signální a osvětlovací prostředky jsou dobře viditelné i pro nepřítele, čímž mu prozrazují naše záměry, musíme současně přijímat i opatření k jeho klamání. V souladu s plánem operačního maskování je účelné demonstrovat klamné prostory soustředění vojsk, místa velení, prvky bojo-

vých sestav, směry útoku, rozhraní mezi útvary, přepravy a další objekty.

Světelné zabezpečení divize (pluku) organizujeme na základě bojového úkolu, nařízení nadřízeného velitele a přijatého rozhodnutí. Pokyny pro organizaci světelného zabezpečení vydává velitel divize (pluku) včas, zpravidla již při organizaci boje.

V těchto **pokynech** obvykle **uvádí**:

- úkoly a způsob světelného zabezpečení,

- opatření světelného zabezpečení, která vykonává nadřízený velitel ve prospěch divize (pluku),

- režim používání infrapřístrojů do zahájení boje a v jeho průběhu,

- pořadí osvětlování cílů (objektů) nepřítele v pásmu divize (pluku) podle úkolů, čar i času a k tomu přibírané síly a prostředky, jejich rozmístění, způsob přemísťování během boje,

- úkoly k oslepení nepřítele a k boji s jeho infrapřístroji, radioelektronickými prostředky, pelengátory a osvětlovacími prostředky,

- množství a barvu světelných signálních značek na jednotlivých čarách (místech, průchodech apod.),

- způsob použití prostředků světelného zabezpečení pro velení vojskům a udržování součinnosti mezi nimi, světelné signály pro vzájemné rozpoznávání, vyrozumívání a ukazování cílů,

- opatření ke klamání nepřítele,

- zálohu osvětlovacích a světelných signálních prostředků a způsob jejich použití,

- opatření k maskování vojsk proti radioelektronickým prostředkům, pelengátorům a infrapřístrojům, jakož i opatření k ochraně osob proti světelným impulsům,

- dobu předložení plánu světelného zabezpečení ke schválení.

Aby světelné zabezpečení bylo maximál-

ně organizované a aby byly splněny jeho cíle, zpracovává štáb divize (podle potřeby i pluku) společně se zástupci velitele pro výzbroj, týl a náčelníky druhů vojsk a služeb na základě výpisu z Plánu světelného zabezpečení nadřízeného stupně a rozhodnutí velitele divize **Plán světelného zabezpečení**. Je výhodné jej zpracovávat graficky na mapě a výsvětlivky, kalkulace apod. uvést v textové části jako přílohu. Plán světelného zabezpečení může **obsahovat**:

- situaci a ráz možné činnosti nepřítele v noci, údaje o vlastních vojskách a organizaci světelného zabezpečení,

- úkoly světelného zabezpečení, které budou plněny silami a prostředky nadřízeného velitele,

- způsob použití infrapřístrojů,

- palebné postavení dělostřeleckých a a minometných jednotek určených pro osvětlování, jakož i umístění dalších osvětlovacích prostředků,

- cíle (objekty) nepřítele, které budou (kým a kdy) osvětlovány a oslepovány, spotřebu osvětlovacího, zápalného a dymového střeliva,

- místo a dobu vytvoření požárů a k tomu vyčleněné síly a prostředky,

- pořadí, síly, prostředky a dobu vyznačování pásma průletu vlastního letectva (vrtulníků),

- opatření pro boj se světelným zabezpečením nepřítele a k tomu vyčlenované síly a prostředky,

- světelné signály pro velení útvarům (jednotkám), vzájemné rozpoznávání, vyrozumívání, ukazování cílů a součinnost,

- způsob velení jednotkám vyčleněným k uskutečňování světelného zabezpečení,

- opatření ke klamání nepřítele,

- zálohu sil a prostředků světelného zabezpečení.

U jednotek jsou otázky světelného zabezpečení vyjádřeny na pracovních mapách.

Světelné zabezpečení je jedním z faktorů, které rozhodují o úspěchu v nočním boji. V článku jsem naznačil a stručně rozvedl některá jeho opatření. Je třeba vidět, že stále zdokonalování infrapřístrojů, osvětlovacích a signálních prostředků činí ze světelného zabezpečení problém, jenž vyžaduje další zkoumání a hledání neefektivnějších způsobů jeho uskutečňování.